



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Ecclesiastica Hymnodia Libri Tres

Secchi, Anacleto

Antverpiæ, 1634

Cap. XVI. Vigiliis matutinas colunt Hymnodia studiosi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45942](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45942)

CAPVT XVI.

Vigilias matutinas colunt Hymnodia studiosi.

AGENDVM nunc est de alia specie vigiliarum, quæ sicut proximè sequuntur ad vigilias nocturnas, ita communiores sunt, tum iis qui media nocte non surgunt (nam saltem pluri-
mi circa auroram, priùs tamen quàm hæc nascatur, conueniunt ad diuinum explendum Offici-
cium) tum etiam iis qui iterùm surgunt ad con-
tinuandum Officium iam media nocte inceptum: omnes isti alacres esse debent ad has vigilias co-
lendas, & exercendas. De iustis pronuntiauit *Alacritas*
Sapiens, quòd soliti sint studere orationi sum-
mo manè: *Cor suum tradet ad vigilandum di-* *ad vigilias*
luculo ad Dominum, qui fecit illum, & in conspe- *anticipan-*
ctu Altissimi deprecabitur. quasi dixerit, quòd iu- *das est si-*
storum oculi præuenire student lucem diei, vt *gnum iu-*
Eccli. 39. *storum.*
priùs aspiciant Deum quàm diem. Sicut vigilia
matutina est precibus ac contemplationi oppor-
tunior omnibus aliis diei horis; ita est valdè gra-
ta Deo, & in Scripturis summoperè commenda-
tur. Aptius assero orationi tempus matutinum *Matuti-*
ob varias rationes. Animus tunc existit ab om-
ni impedimento magis liber, cùm nec ciborum *num tem-*
pondere, nec negotiorum phantasmatibus aut *pus con-*
grauetur, aut offendatur; sed (verbis vtar diui *templatio-*
Bernardi) tunc sumus à curis exterioribus ieiui-
ni, & spiritus noster sobrius inuenitur. vnde à *nibus op-*
diuo Chrysostomo dicuntur homines eo tempo- *portunum.*
re integri, sobrij, vigilantes; quia nec grauedo *D. Bernar.*
capitis, in Matthæ *lib. de Vita*
solit.
D. Chryf.
Hom. 69.
capitis, in Matthæ

capitis, nec rerum cura, nec quidquam huiusmodi eos, quasi Angelos in caelis versantes, perturbat.

*Matutina
preces à
Deo ordi-
nata.*

Hinc est, quòd hoc tempus matutinum Deo sit ceteris gratius, in cuius rei figuram tradidit Deus priscis Templorum ministris hanc legem circa nutrimentum ignis perpetui: *Ignis autem in altari semper ardebit, quem nutriet Sacerdos sacrificans ligna manè per singulos dies.* Super quo

Hesychius
in Leuit. 6.

locum scribens Hesychius, postquam còsideravit hanc legem accommodatam cordi nostro, in quo tamquam in altari, ardere semper debeat anima Dei, ut ostendat, quanam ligna sint aptiora escam, & quo præsertim tempore sint adhibenda, ait; quòd sicut materia ignis sunt ligna, quae manè sunt componenda, ita nobis sunt materiae subministrationis spiritus diuinæ legis testimonia, & sacrorum Eloquiorum meditatio. Ergo hæc manè in lumine componere debemus, id est in vigilia & sobrietate animæ. Manè Deus requirit à nobis lignorum compositionem, ut nutriatur in cordibus nostris. quæ enim manè offeruntur, sunt illi gratiora. Ad quam rem Hesychius

Psal. 118.

nographus opportunè dicebat: *Præueniunt oculi mei ad te diluculo, ut meditarer eloquia tua.* In quibus verbis desumit cohortationem diuus Hieronymus, dicens: *An nescis, ô homo, quòd prima tui cordis ac vocis quotidie debeas?* & postquam

*Primitia
cordis Deo
cariores.*

ostendit, quòd Dauid duo præcipua tempora habebat, nocturnum scilicet & antelucanum, in quibus suos Hymnos Deo fundendos, tandem homo ad colendum tempus matutinum dicens: *Gratum est, si te otiosum in stratis radius solis orientis in recundo pudore conueniat, & lux clara feriat*

los somnolento adhuc torpore depressos. Multas ibi sanctus Doctor congerit rationes opportunas ad animi religiosioris incitationem, vt præuenire studeat ortum lucis; quia gratissimum sit tempus illud antelucanum ad Deum laudandum in Hymnis & confelsionibus: nam præuenientes diem, merentur inuenire Deum sibi propitium. Cui sententiæ concinit ipsius Dei pronuntiatum: *Ego Prou. 8. diligentes me diligo; & qui manè vigilauerint ad me, inuenient me.* Quo textu D. Bernardus vrgebat suos Religiosos, vt Deo studerent vigilare; quia quò solertiores erunt Deo, Deum sibi benigniorem inuenient, nam hanc in nobis ipse diligit solertiam: *Vides quomodo non solum de amore suo certum te reddat, si quidem tu ames illum; sed prosequitur etiam de sollicitudine sua, quam pro te gerit, si te fauoribus senserit sollicitum sui. Vigilas tu? vigilat & ille.* *Consurge in nocte in principio vigiliarum tuarum. Accelera, quantum vis, etiam ipsas anticipare vigiliis; inuenies eum, non præuenies.* Hanc Dei clementiam & dilectionem erga animos vigiliarum studiosos mirabatur S. Iob, & verbis magnificis celebrabat: *Quid est homo, quia magnificas eum? aut quid apponis erga eum cor tuum? Visitas eum diluculo, & subito probas illum.* Qui rectè cognosceret hanc Dei clementiam erga alacres ad consurgendum, numquam omitteret vigiliis matutinis, imò eas præuenire studeret, certus quòd Deum benigniorem erga se acquireret.

Angeli ipsi, qui omni tempore sunt diuinarum laudum studiosi, videntur circa tempus auroræ studiosiores. De quo studio ardentiore videtur Deus locutus ad suum Iob illis verbis: *Cum me laudarent simul astra matutina, & iubilarent omnes* *Aurora tempus etiam ab Angelis obseruatum.* Iob 38.

nes filij Dei. Vbi pro filiis Dei iam aduertimus intelligi Angelos, quorum laudes iunguntur laudibus, quas dicunt Deo cæli & astra tempore matutino; quasi hæc gratiores sint Deo quam alia per diem oblata. Hinc forsan accidit, quod Angelus ille, qui per integram noctem fuerat iustus cum Patriarcha Iacob, cum aduertisset videri

Gen. 32.

nam esse auroram, clamare cœpit: *Dimitte iam enim ascendit aurora.* Si quis percontatus quam ob causam, appropinquante aurora, intercesserit Angelus iste discessum, respondet Iacob, quia tempus illud ab Angelis maxima diligentia obseruatur, ad Dei laudes intendendas. Quasi dicere voluerit Angelus: *ne me amplius detineas, & impediās ab hoc opere, quia tempus est ut canem laudes Dei cum Angelis sociis.* Qui ex mortalibus alacriores erunt ad Hymnodiam summo mane explendas, similes erunt Angelis sanctis, qui eodem tempore alacriores sunt ad eiusdem operis exercitium. Hoc argumentum attendant præcipuè nostræ Ordinis Religiosi: debet enim nos maximè præoccupare, qui ante auroram surgere solemus ad præexplendas Matutinas in choro. Si alacres fuerimus ad opus, chorum faciemus vnâ cum Angelis sanctis. *Esquid igitur, ait D. Basilius, beatissimum quam hominem in terra concentum Angelorum imitari? ineunte statim die in orationes ire? in Hymnis & Canticis Creatorem venerari? S. Iob, qui Angelorum officium nouerat, ex Dei instructione modò citata, Sacrificia sua solebat summo mane Deo offerre pro incolumitate filiorum spiritualium. Consurgensque diluculo offerebat holocausta pro singulis.*

D. Basilius
Epist. ad
Gregor.
Nazian.

Iob 1.

Consurgensque diluculo offerebat holocausta pro singulis.

Ex apum ardore, quæ sollicitè relinquunt al-
 uearia matutina luce ad gemini aut triplicis bom-
 bi sonum, vt opera mellis conficiant, ducit argu-
 mentum opportunum ad Religiosos excutiendos
 à somno, & excitandos, vt alacres surgant ad vi-
 gilias Matutinas, Christophorus Giarda in sua
 Ape religiosa, ne homines vincantur solertia ab
 animalculis vilibus.

Non spernendum profectò hoc priuilegium,
 quo gaudent viri Religiosi Hymnorum cantum
 habentes, qui à Deo sumunt diei & operationum
 felix initium. Primi enim gressus sunt ad Tem-
 plum; primæ voces sunt in Dei laudes; primæ co-
 gitationes ad Deum diriguntur. Felices prorsus
 Religiosi, inde sibi futura possunt promittere fe-
 licia & fausta. Feliciores expectent progressus
 diei, qui primordia tam sancta auspicantur. Hanc
 felicitatem nouerunt, licet consequi non potue-
 rint, Gentiles, & Ethnici. Libuit scribere Marco
 Tullio, quòd à Ioue & à ceteris diis immortali-
 bus sunt nobis agendi capienda primordia: idem
 ante ipsum docuerat Plato in suo Timæo dicens,
 quòd omnium magnarum rerum à diis immor-
 talibus sint ducenda initia. Quod isti cognoue-
 runt & docuerunt, nos tenemus & exequimur
 maxima cum vtilitate. quod luculenter tradebat
 Religiosis B. Laurentius Iustinianus dicens: *Om-
 nes Christi serui, & cuncti Deo placere cupientes,
 primordia diei & actionum conentur consecrare Al-
 tissimo, quatenus cetera secutura opera à suo non
 declinent principio, vnde mox, vt à somno euigilant,
 semper cor sursum erigere contendant; prima vox,
 prima cogitatio, primus affectus diuinam resonet
 laudem, ignitam ad Deum dirigat supplicationem.*

Bb 2

Hinc

*Apum vi-
 gilantia
 nos excitat.*

1. 3. cap. 1.

*Diei ini-
 tium offe-
 runt. Reli-
 giosi Deo,
 suo.*

*A Deo ca-
 pienda a-
 ctionum
 humana-
 rum initia.*

*B. Laur.
 Iust. de Di-
 scip. c. 10.*

Fer. 2. ad Hinc in vno Hymnorum matutinalium clama
Matutin. mus Deo:

*Te lingua primùm concinat,
Te mentis ardor ambiat,
Ut actuum sequentium
Tu, sancte, sis exordium.*

*Ciborum
nimietas
vigilias
impedit.*

D. Hieron.
Epist. 22.

*Ciborum
indigestio
contraria
vigilia.*

*Ciborum
fumis mens
obruitur.
Sobrietas
religiosa
qualis.*

Cauendum maximè erit ab omnibus quæ pos-
sunt ab Hymnodia matutina auertere; multa enim
sunt, quæ illam queunt impedire. Primò ad
victus nimietas, si nimirum vespertina refectio
fuerit largior quàm par sit. Ciborum enim in-
digestio non permittit vigilantia alacritatem, sed
impedit ac distrahit. Hinc D. Hieronymus, qui
confirmaret Eustochium in antelucanis Hymno-
diis & precibus, quibus iam diligentissima cura
vt idcirco eam appellaret Cicadam noctiū, hor-
tabatur sobrietatem vespertinae refectio-
nis *orationem tibi de nocte surgenti non indigestionem
faciat, sed inanitas.* En sanctorum Patrum dili-
gens cura in tradendis opportunis præceptis
vitam religiosè transigendam, nec dedignant
scribere, vt caueamus ab onere ciborum, ne
indigestionem fiant molestissimi ructus, non
Dei offensione, & concinentium sociorum fal-
sio ac stomacho.

Non idcirco continuum indicitur ieiunium
Religiosis qui ad vigilias consurgere tenentur,
cauendum dicimus ab onere ciborum, quoniam
grauetur stomachus, & mens obruatur ab alicuius
dentibus fumis. Eam victus temperantiam deo
ret religiosum animum obseruare, quæ statim
etiam post cibi sumptionem, relinqueret
tium & commoditatem orandi. Errant illi
ligiosi, qui animi relaxandi gratia ita cibis ga-
uantur.

uantur, vt animus oppressus iaceat, & ad Hymnodiam reddantur difficiles, imò inepti. Præclarum sobrietatis exemplum nobis offert sacra Historia in Anna Samuelis matre; quæ sicut fuit in oratione frequens, ita erat tam ad orandum parata post cibi sumptionem quàm in aurora. Imò obseruat Scriptura, quòd huius oratio feruentior fuerit facta post expletum prandium in Silo, vbi erat Arca Domini. & tunc obtinuit à Deo peroratum & diu postulatam prolem. Nec solùm feruentior fuit huiusmodi oratio, sed etiam prolixior; nam à prandio expleto durauit vsque ad aduentum Heli, qui eam obseruans, priùs reprehendit, putans ebriam, postea consolatus est dicens: *Vade in pace, & Deus Israël det tibi petitionem tuam, quam rogasti eum.* Quæ Sacerdotis precatio fuit propheta cum effectu secuto. Admiratur D. Chrysostomus sobrietatem & temperantiam Annæ, dum potuerit facillimè à prandio statim orare, imò orationem prolixam, coniunctam lacrymis & affectibus non vulgaribus, eamque vrget nobis in exemplum: *Quòd omnes faciunt tempus relaxationis, illa fecit tempus deprecationis; post epulas adeò intentè orauit, vt donum acciperet supranaturam; post conuiuium accurrens ad orationem, mentem præ se tulit sobriam ac vigilantem.* Prosequitur idem sanctus Doctor amplificare hoc factum ea orationis dignitate quam exigebat tam illustre exemplum. pauca tantùm illius verba hîc subiiciam ad nostram incitationem & utilitatem: *Mihi videtur etiam, cùm ad mensam sederet leniter refecta, nec ullis cibis grauata fuisse; non enim tot alioqui lacrymas emisisset. Si enim nos sobry existentes & ieiuni ita difficiles oramus, mul-*

1. Reg. 1.

D. Chryf.
Hom. 1. de
Anna.Anna ma-
tris Samue-
lis sobrietas
mira.

tò minus illa post mensam sic orasset, nisi etiam in mensa ieiunijs assueuisset. Non itaque reprehenduntur iustæ quædam ad animum relaxandum refectioes, etiam religiosioribus personis concessæ quibusdam anni temporibus, sed refectioe non carent, qui in huiusmodi refectioibus se plus iusto onerant; ita vt ad Matutinas vigilijs & ad alia mentis opera difficultatem sentiant & repugnantiam, imò & apertam alienationem.

*Ciborum
repletionem
multa gignuntur
mala.*

Sicut magnoperè conducit ad Hymnodiam maiori cum attentione & affectu explendam sobrietas victus, ita repletio maximum affert impedimentum & damnum; quia ab onere ciborum mens offuscatur. Hanc cognouerunt veritate illustriores Philosophi, qui inter Ethnicos nomen Sapientum sunt sortiti. De Apollonio Philosopho, qui semper à vino per totam abstinentiam vitam dicitur, refert Volaterranus, quòd solet pronuntiare, vt qui vellet cum Deo habere commercium, haberet à vino diuortium. Sed audemus nostros sacros Doctores, qui diuino collustrati lumine sunt locuti, inherentes diuinis læcræ Scripturæ doctrinis. D. Ambrosius exponens verba Isaia, *Va qui consurgitis mane ad ebrietatem sectadam, vinum in conuiujs vestris, & opera Domini non respicitis, nec opera manuum eius consideratis,* ait: *Non immeritò va illis qui mane ebrietatis potum requirunt, quos conueniebat Deus laudes referre, præuenire lucem, & vacare orationi.* Idem sanctus Doctor considerans illud Apostoli Pauli monitum ad Episcopos, *Ne sint inebriati vini delectationem.* Verebatur Apostolus, ne amara fieret oratio cui vinum dulce esset. Oratio

D. Ambr. l.
de Elia.
Isaia 5.

tiones, quæ vinum sapiunt, Deo placere nequaquam possunt, cum neque nos homines libenter admittimus ad colloquium viros vino aut ple- nos, aut redolentes.

Cauendum item ab astutia & insidijs diaboli, qui varia suggerere impedimenta non omittit: nam aliquando infirmitatem fingere nouit, vbi verè illa non reperitur; scit enim astutus hostis aliquibus proponere periculum proximum salutis, si ad Hymnodiam ea hora consurgeret. Quam suggestionem facilè credendam suadet ijs qui nimio prosequuntur amore hanc vitam. Hac arte multos ab Hymnodia retrahit; qui si aliquam sibi ipsis inferrent vim, hostem superarent. Hanc veritatem possumus ex euentibus aliorum discere, & cognoscere, & cautiore effecti nobis ipsis consulere. Reclamus euentum illum qui Cisterciensi Monacho accidisse narratur, quo voluit Deus notum fieri omnibus psallentibus, quod multorum infirmitates potius sint imaginariæ quàm veræ, artificio tamen diaboli ad vinum representatæ tamquam veræ & reales. Reddiderat diabolus quemdam Monachum ad eam salutis amantem, vt quoties esset ad vigilias Matutinas surgendum, statim extimore vigiliarum perfunderetur magno sudore; quem sicut credebat ex infirmitate prouenire, ita curare eum studebat diligentiori operimento, conuertens se ad alteram lecti partem, sicut ostium, ait Sapiens, Nocte quadam ad signum campanæ, quando alij surgunt, ac festinant ad diuinum Officium, desiderio surgendi actus, cepit se erigere super lectum, sed statim se iterum, ob timorem soliti sudoris, reclinabat. Dumque

B b 4 sic

Vini usus immoderatus orationi obest.

Diaboli astutia suadet aliquibus infirmitatem.

Infirmitate imaginaria detenti Religiosi in lecto.

Cæsarius l. 4. cap. 28.

Pro. 26.

fic pugnaret inter desiderium surgendi & voluntatem quiescendi, ecce vox de sub lecto clarè dicens: Noli surgere, noli tuum interrompere flectorem, quia tibi nocebit. Intellexit tunc Monachus, se deceptum ad id vsque tempus fuisse diabolo, excutensque se ab illo imaginario flectore, numquam in posterum timori vano concessit. En quoties decipimur à diabolo sub sanctitatis prætextu, vel sub infirmitatis timore, qui verus non existit. Nisi iste diabolus, qui Monachum deceptum tamdiu tenuerat, se ex Dei iussione manifestasset, miser Religiosus in sua perleu-
 rasset imaginatione & errore. Discamus aliquando fallacias hostis astuti, nec patiamur nos spoliari ab eo tantis meritis, quæ ceteri alacriores adipiscuntur; qui etiam quoad sanitatem fiunt validiores, confortante eos Deo, cui colendo se deuouerunt.

*Ad vigilias
alacres
euadunt
validiores.*

CAPVT XVII.

*Corporis motus opportunè seruandi
in Hymnodia.*

*Spiritus o-
rantis in-
uatur à
corporis
motibus.
D. Aug. 1.
de Cura
p:º mort.
cap. 5.*

Quæ ad Hymnodia rectum vsum sunt inhibita quamuis in seipsis minutiora, vt inclinationes, genuflexiones, pectoris tunctiones, signa Crucis vsus, & huiusmodi alia, non sunt tam spernenda tamquam leuia; nam omnia ista, respectu finis ad quem diriguntur, alta sunt & sublimia. Ad quod institutum habemus à D. Augustino præclaram doctrinam circa effectum similitudinis motuum. Probat sanctus Doctor motuum corporis opportunos in orationibus miro modo